

29.9.2016

Dnro:
1006/04/2016Eduskunta
TalousvaliokuntaTaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö/ HE 116/2016 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle sähköturvallisuuslaiksi sekä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

Talousvaliokunta on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä HE 116/2016 vp.

Viestintävirasto on sähköisen viestinnän valvontaviranomainen. Sen tehtäviin kuuluu muun muassa sähköisten viestintäverkkojen toimintavarmuuden varmistaminen sekä radiolaitteiden markkinavalvonta. Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa seuraavaa:

Sähköturvallisuuslain suhde Tietoyhteiskunta-kaareen

Esityksellä on tarkoitus panna täytäntöön sähkömagneettista yhteensopivuutta koskeva direktiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/30/EU) sekä pienjännitedirektiivi (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/35/EU).

Sähköturvallisuuslakia sovellettaisiin 2 § 2 momentin mukaisesti myös radiolaitteisiin ja viestintäverkkoihin siltä osin kuin niistä voisi aiheutua joko vaaraa hengelle, terveydelle tai omaisuudelle tai haitallisia häiriöitä, joista ei säädetä tietoyhteiskunta-kaareissa (917/2014,) tai sen nojalla annetuissa säännöksissä. Säädös vastaa sitä, mitä voimassa olevassa sähköturvallisuuslaissa (410/1996) on säädetty sähköturvallisuuslain suhteesta viestintälainsäädäntöön.

Viestintävirasto katsoo, että esitetty säädös on edelleen tarkoituksenmukainen päällekkäisen sääntelyn välttämiseksi.

Sähköturvallisuuslakia sovellettaisiin edelleen niiltä osin, kun asiasta ei ole säädetty tietoyhteiskunta-kaareissa. Esimerkiksi viestintäverkon varsinaisia sähköasennuksia, kuten pätevyysvaatimuksia, koskisi sähköturvallisuuslaki, mutta muutoin asennuksia saisi edelleen tehdä teleurakoitsija.

Televerkkojen sähköturvallisuudesta

Lakiesityksen 11 §:n mukaisesti sähköturvallisuusviranomaisen saa rajoittaa sähkölaitteen markkinoille saattamista ja käyttöä mm. jos se on tarpeen turvallisuussyistä yleisen viestintäverkon tai vastaanotto- tai lähetysaseman suojaamiseksi, kun laitetta käytetään turvallisuuden parantamiseen tarkoin määritellyillä taajuusalueilla. Pykälä vastaa nykyisen sähköturvallisuuslain 24 h §:n säännöstä.

Säännöksen tavoitteena on edistää yleisten viestintäverkkojen sekä yleisemminkin lähetys- ja vastaanottoasemien turvallisuutta ja suojaamista. Viestintävirasto pitää säännöstä sinänsä tarpeellisenä ja perusteltuna, mutta toteaa että rajausta "kun laitetta käytetään turvallisuuden parantamiseen tarkoin määritellyillä taajuusalueilla" on tarkentamaton eikä esityksen perusteista ei ilmene, miksi sähköturvallisuusviranomaisen toimivaltuutta olisi tarpeen näin rajata.

Lakiesityksen 30 §:n mukaisesti säädettäisiin lisäksi sähköturvallisuuslain soveltamisalan rajauksesta siten, että lain 32 - 34 §:ä eli turvallisuusvaatimusten toteuttamiseksi sovellettavia standardeja ja standardeista poikkeamista ei sovellettaisi viestintäverkkojen sähkölaitteistoihin.

Viestintävirasto haluaa siksi kiinnittää huomiota siihen, että Tietoyhteiskuntakaareissa ei ole kattavasti säädetty viestintäverkkojen sähköturvallisuudesta. TYK:n 243 §:n 1 mom. 9) kohta edellyttää vain, että "ne eivät aiheuta kohtuuttomia sähkömagneettisia tai muita häiriöitä taikka tietoturva uhkia".

Viestintävirastolla ei myöskään ole yleistä toimivaltaa antaa määräyksiä viestintäverkkojen sähköturvallisuuden varmistamiseksi. Viestintävirasto voi Tietoyhteiskuntakaaren 244 §:n nojalla antaa vain viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatua, tietoturvallisuutta ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Viestintävirasto on antanut määräyksen yleisen viestintäverkon suojaustoimenpiteistä (Määräys 43). Sen tarkoituksena on estää viestintäverkkoa aiheuttamasta vaaraa sekä parantaa viestintäverkon toimintavarmuutta.

Viestintävirasto haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että Tietoyhteiskuntakaaren 243 ja 244 §:n säännökset sekä niiden nojalla annetut määräykset koskevat viranomaisverkkoja vain siltä osin, kuin niillä on vaikutusta yleisen viestintäverkon toimintaan. Viranomaisverkkojen toimintavarmuus tulisi kuitenkin varmistaa kaikissa tilanteissa.

Mikäli viestintäverkon laitteet ovat radiolaitteita, niiden vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa radiolaitteita koskevilla, radiolaitedirektiivin nojalla annetuilla eurooppalaisilla standardeilla. Esimerkiksi kiinteän viestintäverkon laitteita radiostandardit eivät sen sijaan koske.

Sähkölaitteistojen turvallisen käytön varmistamiseksi olisi oleellista, että kaikissa ongelmatilanteissa löytyy viranomainen, jolla on riittävät toimivaltuudet puuttua sähköturvallisuuden epäkohtiin.

Viestintävirasto esittää näistä syistä tarkennusta, että sähköturvallisuuslain 30 §:ää tulee soveltaa yhdessä lain 2 § 2 momentin kanssa siten, että säännöksiä sovellettaisiin myös viestintäverkkolaitteisiin siltä osin, kuin asiasta ei ole säädetty Tietoyhteiskuntakaassa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä.

Radiolaitteiden markkinavalvonta ja viranomaisten yhteistyö

Radiolaitedirektiivi, joka sääntelee radiolaitteiden saattamista saataville markkinoilla (2014/53/EU), on osa EU:ssa toteutettavaa tuotesäätelyn uudistusta ja sillä on samat tavoitteet kuin edellä mainituilla direktiiveillä eli parantaa sisämarkkinoilla liikkuvien kuluttajien käyttöön tarkoitettujen tavaroiden turvallisuutta ja tehostaa markkinavalvontaa.

Radiolaitedirektiivi on pääosin saatettu Suomessa voimaan Tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 30 luvun säännöksillä. Tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 30 luvussa, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 456/2016, säädetään radiolaitteiden markkinavalvonnasta. Radiolaitteet lähettävät tai vastaanottavat radioaaltoja radioviestinnän tai radiomäärityksen tarkoituksiin. Radiolaitteet ovat aina samalla sähkölaitteita. Myös yhdistetyt laitteet, esimerkiksi kodinkone jossa on sisäänrakennettu radiokomponentti, ovat määritelmän mukaisia radiolaitteita.

Markkinoilla olevien radiolaitteiden turvallisuutta kuluttajille ja muille käyttäjille valvotaan tällöin radiolaitteita koskevan puotesäätelyn nojalla. Viestintävirasto vastaa siksi radiolaitteiden osalta myös sähkömagneettisen yhteensopivuuden valvonnasta.

Markkinoiden valvontatehtäviä hoitavien kansallisten viranomaisten toimivaltuudet ovat kansallisesti määriteltävissä. Muut tuotevalvontaviranomaiset, erityisesti sähköturvallisuuslain täytäntöönpanosta vastaava TUKES sekä säteilyturvallisuudesta vastaava STUK, ovat jo nyt Viestintäviraston tärkeitä yhteistyökumppaneita radiolaitteiden valvontaan liittyvissä asioissa.

Viestintävirasto pitää tärkeänä, että TUKES:illa, jolla on osaminen ja kompetenssi sähköturvallisuuteen liittyvissä asioissa, on jatkossakin toimivaltuudet puuttua markkinoilla olevien laitteiden sähköturvallisuuden epäkohtiin ja toimia tässä tarkoituksessa yhteistyössä Viestintäviraston kanssa. Tämä tavoite toteutuu Viestintäviraston näkemyksen mukaan sähköturvallisuuslain nojalla annettavassa Valtioneuvoston asetuksessa sähkölaitteiden turvallisuudesta, joka on lakiesityksen liitteenä.

Uudentyyppisten yhdistettyjen laitteiden markkinoille tulo tulee Viestintäviraston näkemyksen mukaan jatkossa lisäämään viranomaisten välisen yhteistyön tarvetta.

Viranomaisyhteistyön tarve korostuu markkinaavalvonnassa, kun markkinoille tulee sähkölaitteita, joiden pääasiallinen käyttötarkoitus on muu kuin radioviestintä, mutta jotka kuitenkin saataan markkinoille harmonisoidun eurooppalaisen puitesääntelyn mukaisina radiolaitteina.

Ritva Suurnäkki
Erityisasiantuntija